

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 76/22
V Luxemburgu 5. mája 2022

Rozsudok vo veci C-83/20
BPC Lux 2 a i.

Portugalská právna úprava, na ktorej sa zakladá opatrenie Banco Espírito Santo na riešenie krízovej situácie, je zlučiteľná s právom vlastníť majetok

Portugalsko tým, že len čiastočne prebralo smernicu o ozdravení a riešení krízových situácií úverových inštitúcií pred uplynutím lehoty na prebratie, neohrozilo dosiahnutie cieľa stanoveného touto smernicou

Banco Espírito Santo SA (ďalej len „BES“) bola jednou z hlavných úverových inštitúcií v portugalskom bankovom systéme. Z dôvodu jej finančnej situácie a existencie vážneho a závažného rizika nesplnenia záväzkov z jej strany bolo voči tejto úverovej inštitúcii prijaté rozhodnutie o riešení krízovej situácie, ktoré 3. augusta 2014 (ďalej len „opatrenie na riešenie krízových situácií“) prijala Banco de Portugal (ďalej len „Portugalská centrálna banka“). Toto opatrenie, ktoré bolo prijaté na základe vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti riešenia krízových situácií úverových inštitúcií,¹ zmenenej zákonným dekrétom z 1. augusta 2014², malo za následok vytvorenie preklenovacej banky Novo Banco SA, na ktorú boli prevedené určité aktíva, pasíva, podsúvahové položky a aktíva spravované BES.

Žalobcovia vo veci samej (ďalej len „BPC Lux 2 a i.“) sú držiteľmi podriadených dlhopisov vydaných BES. Spoločnosť Massa Insolvente priamo alebo nepriamo vlastnila podiely na základnom imaní BES. BPC Lux 2 a i., ako aj Massa Insolvente napadli opatrenie na riešenie krízovej situácie na vnútroštátnych správnych súdoch a v tejto súvislosti najmä tvrdili, že toto opatrenie bolo prijaté v rozpore s právom Únie.

Pri rozhodovaní o dvoch odvolaniach podaných uvedenými žalobcami nadobudol portugalský Najvyšší správny súd pochybnosti o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy, na základe ktorej bolo prijaté opatrenie na riešenie krízovej situácie BES, s právom Únie, najmä so smernicou 2014/59³ a článkom 17 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“)⁴, z dôvodu neprebratia celého súboru požiadaviek uvedených v tejto smernici.

Tento súd si okrem toho kladie otázku, či portugalský zákonodarca mohol vážne ohroziť cieľ stanovený smernicou 2014/59⁵ prijatím zákonného dekrétu z 1. augusta 2014, ktorým bola táto smernica len čiastočne prebratá ešte pred uplynutím lehoty na jej prebratie stanovenej na 31. decembra 2014.

Súdny dvor svojím rozsudkom rozhodol, že vnútroštátna právna úprava, na základe ktorej bolo prijaté opatrenie na riešenie krízovej situácie BES, je zlučiteľná s článkom 17 ods. 1 Charty. Okrem toho rozhodol, že len čiastočné prebratie určitých ustanovení smernice

¹ Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (všeobecné pravidlá pre finančné a úverové inštitúcie), ako vyplýva zo zákonného dekrétu č. 31 A/2012 z 10. februára 2012.

² Zákonný dekrét č. 114-A/2014 z 1. augusta 2014.

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 190).

⁴ Článok 17 Charty zaručuje ochranu vlastníckeho práva.

⁵ Podľa zásady stanovenej judikatúrou vyplývajúcou z rozsudku z 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96 (pozri TK č. 80/97), týkajúcou sa záväzkov členských štátov počas obdobia na prebratie smernice

členským štátom pred uplynutím lehoty na jej prebratie v zásade nemôže vážne ohroziť dosiahnutie cieľa stanoveného touto smernicou.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na úvod skúma uplatniteľnosť uvádzaných ustanovení smernice 2014/59⁶ na spor vo veci samej. V tejto súvislosti uvádza, že lehota na prebratie tejto smernice uplynula 31. decembra 2014. Z toho vyplýva, že k dátumu prijatia dotknutého opatrenia na riešenie krízovej situácie, teda k 3. augustu 2014, táto lehota na prebratie ešte neuplynula. Súdny dvor po tom, čo pripomenul svoju ustálenú judikatúru v danej oblasti,⁷ uvádza, že žalobcovia vo veci samej sa nemôžu odvolávať pred vnútroštátnym súdom na ustanovenia smernice 2014/59, keďže tieto ustanovenia nie sú uplatniteľné na spor vo veci samej.

Pokiaľ ide o výklad článku 17 Charty, Súdny dvor pripomína, že podľa článku 51 ods. 1 tejto Charty sa jej ustanovenia vzťahujú na členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. Po tom, čo na jednej strane uviedol, že zákonný dekrét z 10. februára 2012 mal za cieľ splnenie jedného zo záväzkov, ktoré Portugalská republika prijala v rámci memoranda o porozumení uzavretého so spoločnou misiou Európskej komisie, Medzinárodného menového fondu (MMF) a Európskej centrálnej banky (ECB) o podmienkach hospodárskej politiky, a jednak, že zákonný dekrét z 1. augusta 2014 predstavuje opatrenie na čiastočné prebratie smernice 2014/59, Súdny dvor konštatuje, že v tejto súvislosti ide o vykonanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, takže jej ustanovenia sú uplatniteľné na spor vo veci samej.

V tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že článok 17 ods. 1 Charty obsahuje tri odlišné normy. Prvá, ktorá je vyjadrená v prvej vete a má všeobecnú povahu, konkretizuje zásadu ochrany majetku. Druhá, ktorá sa nachádza v druhej vete tohto odseku, sa týka zbavenia majetku a podmieňuje ho splnením určitých podmienok. Pokiaľ ide o tretiu normu nachádzajúcu sa v tretej vete uvedeného odseku, táto priznáva členským štátom právomoc upraviť užívanie majetku v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom. Súdny dvor dodáva, že keďže nejde o pravidlá, medzi ktorými by neexistoval nijaký vzťah, druhé a tretie pravidlo sa týka osobitných príkladov zásahu do vlastníckeho práva a musia sa vykladať s prihliadnutím na zásadu zakotvenú v prvom z týchto pravidiel.

V tomto rámci sa Súdny dvor po prvé zaoberá otázkou, či je článok 17 ods. 1 Charty⁸ uplatniteľný na také obmedzenia práva vlastníť akcie alebo cenné papiere obchodovateľné na kapitálových trhoch, o aké ide v prejednávanej veci. Po tom, ako Súdny dvor na jednej strane uviedol, že ochrana priznaná týmto ustanovením sa týka majetkových práv, z ktorých vzhľadom na dotknutý právny poriadok vyplýva nadobudnuté právne postavenie, ktoré umožňuje ich držiteľom nezávislý výkon týchto práv na ich vlastný účet, sa domnieva, že je to tak v prípade týchto akcií alebo cenných papierov obchodovateľných na kapitálových trhoch. Na druhej strane Súdny dvor konštatuje, že uvedené akcie alebo cenné papiere boli nadobudnuté zákonným spôsobom. Z toho vyplýva, že patria do pôsobnosti článku 17 ods. 1 Charty.

Súdny dvor po druhé usudzuje, že opatrenie na riešenie krízovej situácie prijaté v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide v prejednávanej veci, nepredstavuje zbavenie majetku v zmysle článku 17 ods. 1 druhej vety Charty. Súdny dvor totiž konštatuje, že opatrenie na riešenie krízovej situácie nestanovilo zbavenie alebo formálne vyvlastnenie dotknutých akcií alebo cenných papierov. Uvedené opatrenie predovšetkým núteným spôsobom v plnej miere a definitívne nezbavilo ich držiteľov práv vyplývajúcich z týchto akcií alebo cenných papierov.

⁶ Konkrétne články, 36, 73 a 74 smernice 2014/59.

⁷ Rozsudky Inter Environnement Wallonie, už citovaný; zo 17. januára 2008, Velasco Navarro, [C-246/06](#), ako aj z 27. októbra 2016, Milev, [C-439/16 PPU](#).

⁸ Podľa článku 17 ods. 1 Charty každý má právo vlastníť svoj oprávnené nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.

Po tretie, **nič to nemení na skutočnosti, že prijatie opatrenia na riešenie krízovej situácie v súlade s právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej** a ktorá stanovuje najmä prevod aktív z úverovej inštitúcie na preklenovaciu banku, **predstavuje právnú úpravu užívania majetku v zmysle článku 17 ods. 1 tretej vety Charty, ktorá môže zasiahnuť do vlastníckeho práva akcionárov úverovej inštitúcie, ktorej ekonomické postavenie je dotknuté, a do práva veriteľov, ako sú držiteľia cenných papierov, ktorých pohľadávky neboli prevedené na preklenovaciu inštitúciu.**

Ako vyplýva zo znenia tohto ustanovenia, užívanie majetku môže byť upravené zákonom v miere nevyhnutnej pre všeobecný záujem. Po tom, čo Súdny dvor postupne preskúmal podmienky stanovené v tomto ustanovení, rozhodol, že **vzhľadom na mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty pri prijímaní rozhodnutí v hospodárskej oblasti, článok 17 ods. 1 tretia veta Charty nebráni takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá neobsahuje výslovné ustanovenie, ktoré by zaručovalo, že akcionári nebudú mať väčšie straty, než aké by znášali, ak by bola inštitúcia zrušená v čase prijatia opatrenia na riešenie krízovej situácie (zásada *no creditor worse off*).**

Po štvrté a napokon Súdny dvor skúma otázku, či čiastočné prebratie určitých ustanovení smernice 2014/59 členským štátom do vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa riešenia krízových situácií úverových inštitúcií pred uplynutím lehoty na jej prebratie môže vážne ohroziť dosiahnutie cieľa stanoveného uvedenou smernicou v zmysle rozsudku Inter-Environnement Wallonie.

Na tieto účely uvádza, že lehota na prebratie smernice 2014/59 uplynula 31. decembra 2014, takže Portugalskej republike nemožno vytýkať, že neprijala opatrenia na vykonanie tejto smernice vo svojom právnom poriadku v čase prijatia opatrenia na riešenie krízovej situácie, teda 3. augusta 2014. Nič to však nemení na tom, že **členské štáty sa musia počas lehoty na prebratie smernice, ktorej sú adresátmi, zdržať prijímania ustanovení, ktoré by mohli vážne ohroziť dosiahnutie cieľa stanoveného touto smernicou.** Takáto povinnosť zdržania sa platí pre všetky vnútroštátne orgány a musí sa chápať na jednej strane tak, že odkazuje na prijatie akéhokoľvek opatrenia, všeobecného aj konkrétneho, ktoré môže vyvolať takýto ohrozujúci účinok. Na druhej strane, teda odo dňa, keď smernica nadobudne účinnosť, sa vnútroštátne súdy členských štátov musia v čo najväčšej miere zdržať takého výkladu vnútroštátneho práva, ktorý by po uplynutí lehoty na prebratie vážne ohrozil dosiahnutie cieľa, ktorý táto smernica sleduje.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že je nesporné, že vnútroštátny súd má posúdiť, či vnútroštátne ustanovenia, ktorých zákonnosť je spochybnená, by mohli svojou povahou vážne ohroziť cieľ stanovený smernicou, pričom takéto overenie sa musí nevyhnutne vykonať na základe celkového posúdenia s prihliadnutím na všetky politiky a opatrenia prijaté na dotknutom vnútroštátnom území. **Súdny dvor má však právomoc rozhodnúť o otázke, či čiastočné prebratie určitých ustanovení smernice členským štátom pred uplynutím lehoty na jej prebratie môže v zásade vážne ohroziť dosiahnutie cieľa stanoveného touto smernicou.**

V tejto súvislosti Súdny dvor v prvom rade uvádza, že už rozhodol, že členské štáty majú možnosť prijať prechodné ustanovenia alebo vykonať smernicu po etapách. V takýchto prípadoch nesúlad prechodných ustanovení vnútroštátneho práva s príslušnou smernicou alebo neprebratie niektorých ustanovení takejto smernice nemusí nevyhnutne ohroziť ňou stanovený cieľ. Súdny dvor sa totiž v rovnakom prípade domnieva, že takýto cieľ by mohol byť vždy dosiahnutý konečným a úplným prebratím uvedenej smernice v stanovených lehotách.

Napokon povinnosť zdržať sa, na ktorú Súdny dvor odkázal, najmä v bode 45 rozsudku Inter-Environnement Wallonie, sa má chápať tak, že sa týka prijatia akéhokoľvek opatrenia, všeobecného a konkrétneho, ktoré by mohlo vážne ohroziť dosiahnutie cieľa stanoveného dotknutou smernicou. **Keďže prijatie opatrenia členským štátom má však za cieľ prebrať, hoci len čiastočne, smernicu Únie, a toto prebratie je správne, prijatie takéhoto čiastočného opatrenia na prebratie nemožno považovať za také, ktoré by svojou povahou mohlo vyvolať takýto ohrozujúci účinok,** keďže nevyhnutne prispieva k aproximácii vnútroštátnych právnych predpisov a smernice, ktorú táto právna úprava preberá, a v dôsledku toho k dosiahnutiu cieľov tejto smernice.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499